

Mirsad Hadžikadić:

Moram ti priznati da je bilo divno. Prvo sam otišao u Beč u Austriji, gdje smo imali dva događaja. Jedan je bio osnivanje inicijalnog odbora koji će organizovati skupštinu, a koja će zatim glasati za pravi odbor koji će upravljati razvojem mreže Platforme za progres u Austriji. Dakle, započeli smo taj proces izgradnje mreže u Austriji uspostavljanjem tog inicijalnog odbora koji će nadgledati taj proces. Taj sastanak je trajao oko sat vremena, a zatim je uslijedila javna tribina od par sati. Nisam znao šta tu da očekujem. Bilo je vjerovatno nekih 80-tak sjedišta i sva su bila puna, pa su morali donijeti i dodatne stolice. Dakle, stotinjak ljudi je prisustvovalo. Tribina je održana u prelijepom hotelu, vjerovatno najprestižnijem hotelu Grand Hotel Wien, koji je odmah do zgrade opere. U to vrijeme je upravo održavan godišnji bal čije su zvanice sve važne ličnosti, i svi su bili u svečanim večernjim haljinama i odijelima. Svi su ulazili u operu, policija je bila tu da ih zaštiti, ne od ljudi nego od saobraćaja. Na tom bečkom balu su bili i vodeći državnici. Bilo je sjajno. Tu noć sam prespavao u Beču jer sam imao sastanak sa predsjedništvom Platforme preko Skypea od 21:00 do 23:00. To sam uradio iz hotela, a sljedeće jutro sam otišao u Salzburg u Austriji, gdje sam imao prezentaciju na naučnoj konferenciji o kompleksnim sistemima u prirodi i društvu. Moja prezentacija je bila o konfliktu zasnovanom na identitetu u zemljama u razvoju. To je istraživanje koje radim sa Elisabeth Briesen, mojom studenticom na PhD programu. U suštini sam ja prezentirao to što smo ja i ona uradili zajedno do sada, i dodao sam još neke stvari na osnovu sadržaja i fokusa konferencije. To večer sam otputovao u Štokholm u Švedskoj, gdje je sljedeći dan lokalna organizacija pod nazivom APU Network organizovala događaj u čast nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Bilo je 5-6 predavača a ja sam bio jedan od njih. Svi smo imalo po 15-20 minuta da govorimo. Sjajno su odradili posao. To je bilo u prelijepoj zgradi, u jednoj prelijepoj klasičnoj, tradicionalno ukrašenoj sali, vrlo otmjerno, i produkcija je bila sjajna. Pozornica je bila odlična, zvuk je bio dobar, sala je bila prepuna. U Bosni je najvažniji posljednji govornik, a ja sam bio posljednji; nakon mene je bilo još samo nekoliko muzičkih izvedbi. Bilo je jako dobro prihvaćeno, i to je takođe početak mreže Platforme za progres u Švedskoj. Pronašli smo ljude koji kažu da bi voljeli da to organizuju i

pokrenu, i oni su na dobrom putu ka uspostavljanju neprofitne organizacije odnosno udruženja građanja koji se okupe i formalno organizuju kako bi ostvarili neki cilj ili doprinijeli ostvarenju nekog cilja. To će biti nazvano Platforma za progres Švedska i Platforma za progres Štokholm. Dakle, to se dogodilo tamo, i bio je to jedan od najboljih ako ne i najbolje organizovan događaj na kojem sam ja prisustvovao a koji su organizovali ljudi iz bosanskohercegovačke dijaspor. Jako dobro urađeno. Majstori ceremonije su bili dvije TV ličnosti iz Bosne. Još jedan kandidat za predsjedništvo na prošlim izborima je bio prisutan takođe; najpopularniji glumac u Bosni i Hercegovini je prisustvovao takođe, kao i jedna Bosanka koja je TV ličnost u Švedskoj. Ja sam sjedio pored bosanskog konzula u Švedskoj. Bila je i jedna Bosanka koja je bila, ja mislim, ministarka obrazovanja, pa sam imao privilegiju da razgovaram sa njom. Zaboravio sam spomenuti da sam u Austriji takođe imao priliku i privilegiju razgovarati sa članom Austrijskog Parlamenta, mladom damom iz Bosne i Hercegovine koja je na samom početku svoje političke karijere u Austriji. Mi nalazimo način da se sastajemo ne samo sa uspješnim ljudima iz Bosne i Hercegovine i drugdje, nego i sa ljudima iz Bosne i Hercegovine koji su aktivno uključeni u politički život zemalja u kojima trenutno borave. Imamo jako zanimljive razgovore s njima jer oni imaju drugačiji pogled na stvari sada kad su odgovorni za stanje stvari kao članovi parlamenta ili ministri u zemlji u kojoj borave. Sada oni imaju, ne dvojni ličnost, nego dvojni pristup stvarima: šta je najbolje za Austriju i kako uključiti Austriju da pomogne da se riješe problemi u Bosni i Hercegovini, ali i kako uspostaviti odnose između te dvije zemlje tako da ti odnosi donesu dobrobit za obje zemlje. U Bosni i Hercegovini nastavljamo da gradimo lokalne organizacije na nivou opština i kantona. Uskoro ćemo održati svoju prvu skupštinu. Skupštinom mi nazivamo to kad pozovemo sve članove te organizacijske jedinice, bilo da je to grad ili kanton – tu se svi oni okupe zajedno i izaberu svoje predstavnike u Platformi. Dakle, prvi takav zvanični događaj će biti održan u Tuzli 15. marta, nakon čega će slična stvar uslijediti u svakom gradu u Bosni i Hercegovini, jer time će onda ne samo biti omogućeno da oni izaberu odbor koji će rukovoditi daljim procesom razvoja organizacije, nego će se time takođe uspostaviti proces selekcije predstavnika za organizaciju na višem nivou, na regionalnom nivou. Imamo šest regija u Bosni i Hercegovini i oni će izabrati predstavnike za regiju, a zatim ćemo izabrati odbor za

svaku regiju, a predsjednik svakog regionalnog odbora će se pridružiti predsjedništvu Platforme za progres. Dakle, u suštini marširamo naprijed.

Clark Curtis:

Reci nam samo malo detaljnije o ovim putovanjima u Švedsku i Austriju i o značaju organizovanja Platforme za progres u ostalim zemljama. Objasni malo taj proces i šta to znači.

Mirsad Hadžikadić:

Važno je znati da je bosanskohercegovačka dijaspora, odnosno ljudi koji su napustili zemlju ili bili protjerani iz svojih domova i našli se u raznim zemljama, na početku bila vrlo aktivna u političkom životu Bosne i Hercegovine, do te mjere da su glasali na tim prvim izborima u ogromnom broju. Mislim da se sjećam da je to bila cifra od 460.000 ljudi koji su glasali na prvim izborima nakon rata. Na prošlim izborima u oktobru, samo 78.000 ljudi je zapravo glasalo odnosno bilo im je dozvoljeno da glasaju. Sam proces glasanja je vrlo nezgraplan i dešava se mnogo nepravilnosti. Mi pokušavamo da prepoznamo činjenicu da dijaspora mora da bude više uključena i da preuzme veću odgovornost za politički, ekonomski i društveni život ljudi u Bosni i Hercegovini. Ovo je naročito važno u kontekstu velikih migracija ljudi iz Bosne i Hercegovine, naročito u Evropu. Mladi ljudi odlaze, svi odlaze, čak i dobro situirani ljudi odlaze jer su umorni od politike straha, nepotizma, korupcije, i oni glasaju svojim odlaskom: oni odlaze jer imaju kuda otići. Njemačka, na primjer, ima veliki apetit za stručnom snagom u mnogim oblastima: informacionim tehnologijama, zdravstvu, građevini - oni trebaju ljude. Oni kreiraju liberalnije programe viza i radnih dozvola do tog nivoa da sada čak i kompanije mogu izdati radne dozvole ljudima koji dolaze izvana. Dakle, u Bosni smo ranije imali 3,5 miliona stanovnika, a vani smo imali oko 2 miliona. Vjerovatno smo sada bliži 3 miliona u Bosni i Hercegovini, a da je dijaspora bliža 2,5 miliona. Za desetak godina bismo mogli imati više ljudi izvan Bosne i Hercegovine nego unutar nje, što znači da će dijaspora imati još veću odgovornost za dešavanja u Bosni i Hercegovini. Ovo je bio vrlo dugačak uvod u sljedeću izjavu: Pokušavamo da ubijedimo ljude izvan Bosne a koji su bosanskog porijekla da oni moraju prihvatiti odgovornost i prihvatiti ovaj novi sistem vrijednosti, prema kojem oni moraju da se aktivno uključe, u najmanju ruku tako što će se registrovati za glasanje. To u najmanju ruku, ali, trebaju nam njihove ideje, njihovo

iskustvo, njihov *know how*, skupovi vještina, resursi, finansije, sve to. Oni su sada uglavnom obrazovani, razumiju demokratiju, razumiju menadžment, razumiju vrijednost vladavine prava, i mi želimo da se ti dragocjeni resursi uključe u navođenje zemlje na pravi put. Zato mi uspostavljamo svoja lokalna odjeljenja u svakoj zemlji, svakom gradu gdje naši ljudi žive, i nadamo se da će oni prihvatiti ovaj izazov, i vratiti se da radimo u ime Bosne i Hercegovine, čak i ako se ne vrate da tu žive, što se nadamo da će takođe učiniti u budućnosti. Ne svi, ali nadamo se da mnogi hoće. Jedan problem po ovom pitanju je to što postoje zemlje koje nemaju bilateralni sporazum sa Bosnom i Hercegovinom o dvojnog statusu državljanstva. Dakle, te zemlje im izdaju pasoše i dodijele državljanstvo, ali zahtijevaju od njih da se odreknu bosanskog državljanstva, što podrazumijeva da oni ne mogu čak ni glasati na bosanskim izborima. To ne važi za sve zemlje, ali Austrija je na primjer jedna od njih: oni koji prihvate austrijsko državljanstvo moraju se odreći bosanskog državljanstva pa samim time ne mogu ni glasati. Dakle, mi ćemo takođe raditi na tome: na uspostavljanju bilateralnih odnosa kako bismo im omogućili opciju da zadrže svoje državljanstvo i istovremeno prihvate novo. Mislim da je historija pokazala da ne postoji konflikt. Ljudi koji izaberu opciju da presele u novu zemlju i koji se uspostave u njoj zaista i doprinose: oni plaćaju poreze i odani su građani, ali oni takođe i održavaju veze sa svojom starom zemljom, i željeli bi da budu dio pozitivnih promjena. To je takođe dobro i za novu državu, na primjer za Sjedinjene Države. Kada su u pitanju američke vrijednosti, demokratija, stil demokratije, prosperitet, pristup kapitalizmu, mi smo svi ambasadori Sjedinjenih Država u Bosni i Hercegovini i toj regiji svijeta. Tako da mislim da to u konačnici donosi velike koristi objema zemljama, kada se dozvoli ljudima da imaju dvojno državljanstvo.

Clark Curtis:

Ne znam je li ovo prava riječ, ali da li bi Pokret mogao biti neka vrsta pionira kad su u pitanju ovi naponi da se prošire u druge zemlje širom Evrope? Neki osjećaj mi kaže da se ovo nije dešavalo do sada u prošlosti.

Mirsad Hadžikadić:

U pravu si, nije se dešavalo. U prošlosti je jedna stranka u Bosni koja je vrlo blisko povezana sa vjerskom zajednicom koristila infrastrukturu vjerskih organizacija u dijaspori. Jer, gdje god ljudi idu, oni uspostave crkvu ili džamiju ili šta im već treba, a onda je ta stranka, s obzirom da je vrlo usko povezana sa vjerskom zajednicom, koristila njihovu infrastrukturu u dijaspori da promoviše političku poruku, što zaista nije ispravno. Ne bi se trebalo tako raditi. Vjerske zajednice bi trebale da podržavaju sve ljude te vjere, bez obzira na njihova stranačka opredjeljenja. Ali, ovo je prvi put da jedna stranka pokušava da uspostavi svoja vlastita odjeljenja u ovim razmjerama po svijetu, bar kad je Bosna i Hercegovina u pitanju. Zaista sam ponosan na to i takođe se želim pobrinuti da dijaspora ima odgovarajući nivo predstavnika u Bosni i Hercegovini, uspostavljanjem ministarstva ili sekretarijata za pitanja dijaspore na odgovarajućem nivou, kao i da se ljudima iz dijaspore dodijeli par mjesta u Parlamentu Bosne i Hercegovine, te da svako stručno tijelo na svakom nivou koje se uspostavi kako bi komentarisalo i davalo savjete prilikom kreiranja zakona i druge legislative takođe ima predstavnike iz dijaspore. Dakle, mi ćemo raditi na oba ta pitanja: uključivanju više Bosne u dijaspori, i uključivanju više dijaspore u Bosni i Hercegovini.

Clark Curtis:

Kakav je reakcija i kako se prihvata to što radiš? Da li to otvara oči ljudima u drugim zemljama, kad čuju šta se dešava, i da li oni tebe onda kontaktiraju, ili u ovoj fazi uglavnom Pokret kontaktira ljude u drugim zemljama?

Mirsad Hadžikadić:

Sad ima sve više i više, s obzirom da smo organizovani i da imamo veći broj članova nego prošle godine kad smo uspostavili Pokret kao političku organizaciju. Sve više i više se priča o nama. Ranije smo mi kontaktirali ljude, a sada imamo podjednak broj a možda čak i više druge vrste veza, kada oni kontaktiraju nas i kažu da bi voljeli da se priključe, i pitaju kako mogu pomoći. Zaista sam zadovoljan kako stvari teku. Znam da bismo to mogli raditi i brže, ali nije lako početi od nule kad je u pitanju uspostavljanje političke organizacije. Ne znam kad je to zadnji put učinjeno ovdje, a mi želimo da to uradimo na pravi način. Ne želimo da kopiramo druge. Primijenit ćemo lekcije drugih za koje smatramo da su korisne, ali ne veže nas tradicija ni u kom

smislu, i srećom ja imam ovo američko iskustvo pa i njega mogu iskoristiti na najbolji način i promovisati ga ovdje, tako da stvari uradimo na pravi način a ne samo na način kako je rađeno ovdje u prošlosti. Neki ljudi bi željeli da ovo teče brže. Međutim, mi bismo željeli da postignemo kvalitet a ne kvantitet. Željeli bismo da uspostavimo prave procese i da pažljivo pristupamo stvarima. Veoma smo promišljeni u svom pristupu, i u tom kontekstu sam zaista zadovoljan kako se sve odvija.